

BÀI 8: AMONIAC VÀ MUỐI AMONI (Tiết 1).

I. MỤC TIÊU:

1. Kiến thức:

Biết được: - Cấu tạo phân tử, t/chất vật lí (tính tan, tỉ khối, màu, mùi).

Hiểu được: Tính chất hoá học của amoniac: Tính bazơ yếu (tác dụng với nước, dung dịch muối, axit) và tính khử (tác dụng với oxi).

2. Kỹ năng

- Dự đoán tính chất hóa học, kiểm tra bằng thí nghiệm và kết luận được tính chất hoá học của amoniac.

- Quan sát thí nghiệm hoặc hình ảnh..., rút ra được nhận xét về tính chất vật lí và hóa học của amoniac.

- Viết được các PTHH dạng phân tử hoặc ion rút gọn.

- Phân biệt được amoniac với một số khí đã biết bằng phương pháp hoá học.

- Tính thể tích khí amoniac sản xuất được ở đktc theo hiệu suất.phản ứng

3. Thái độ

- Xây dựng thái độ học tập tích cực, chủ động, hợp tác, có kế hoạch

- Kích thích sự hứng thú với bộ môn, phát huy khả năng tư duy của học

4. Phát triển năng lực:

- Phát triển năng lực phát hiện và giải quyết vấn đề :

- Phát triển năng lực sáng tạo :

II. PHƯƠNG PHÁP:

- Dạy học phát hiện và giải quyết vấn đề

- PPDH đàm thoại phát hiện.

III. CHUẨN BỊ:

GV: Chuẩn bị giấy quỳ tím, giấy phenolphthalein hoặc giấy pH, các dd NH_3 , AlCl_3 , HCl .

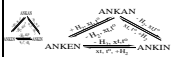
HS: Đọc và chuẩn bị bài trước khi đến lớp.

IV. TIẾN TRÌNH DẠY-HỌC:

1. Ổn định tổ chức lớp:

2. Kiểm tra bài cũ: Trình bày tính chất hóa học của N ? Lấy ví dụ minh họa ?

3. Nội dung:

Hoạt động của GV và HS	Nội dung cần đạt
Hoạt động 1: Tìm hiểu về amoniac Hỏi: Dựa vào cấu tạo của nguyên tử N và H hãy mô tả sự hình thành ptử NH_3 ? Viết CT e và CTCT ptử NH_3 xác định Số OXH của N? Dự đoán tính chất hóa học của NH_3 ? Hs: - Trong ptử NH_3 , N có Số OXH - 3 HS: N có các số OXH: -3, 0, +1, +2,	A. AMONIAC I. Cấu tạo phân tử: (5 phút) -3 - CTPT : NH_3 - CTe: $\text{H} : \ddot{\text{N}} : \text{H}$; CTCT $\begin{array}{c} \text{H}-\text{N}-\text{H} \\ \\ \text{H} \end{array}$ 3,04 - 2,20 = 0,84 Phân tử NH_3 phân cực .

+3,+4, +5. Có tính khử .
+ Nguyên tử N có Số OXH thấp nhất -3

GV bổ sung: Phân tử có cấu tạo không đối xứng nên phân tử NH₃ phân cực.

GV:Yêu cầu hs quan sát bình đựng khí NH₃, $d_{NH_3/kk}$, thí nghiệm thử tính tan của NH₃ (h2.3 sgk).

Tính chất vật lí:

Tích hợp: NH₃ là chất hh có thể gây ô nhiễm môi trường kk và môi trường nước. Vậy mỗi chúng ta phải có ý thức giữ gìn môi trường sống của mình thật trong lành. Yêu cầu khi ở trường mỗi cá nhân sau khi đi vệ sinh xong, cần dội nước cho sạch, cho hết phần nước tiểu mình vừa đi xong.

Gv: Làm TN thử tính tan của khí NH₃
Hs: Quan sát hiện tượng và giải thích.

+ Khí NH₃ tan nhiều trong nước làm giảm P trong bình và nước bị hút vào bình. Phenolphthalein chuyển thành màu hồng Δ NH₃ có tính bazơ.

Hỏi: Viết phương trình NH₃ + H₂O?

Hỏi: Khi cho dd AlCl₃ vào dd NH₃ sẽ xảy ra pứ nào? Δ Làm thí nghiệm với dung dịch AlCl₃

HS:Quan sát, nhận xét hiện tượng, viết PT phân tử, PT ion thu gọn

GV: Làm thí nghiệm: NH₃ + HCl đặc Hs quan sát hiện tượng, nhận xét, viết phương trình

Hỏi: Em hãy cho biết Số OXH có thể có của N? Đoán tính chất của N

GV: Cho hs quan sát hiện tượng (h2.4 sgk).Yêu cầu hs cho biết chất tạo thành khi đốt cháy NH₃, viết PTHH.

Gợi ý: Sản phẩm là khí N₂.

- Gv kết luận: Về TCHH của NH₃.

+ Tính bazơ yếu.

+ Tính khử

II. Tính chất vật lí: (5 phút)

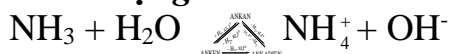
- Là chất khí không màu, mùi khai, xốc, nhẹ hơn không khí

- Tan nhiều trong nước Δ dd có tính bazơ.

III. Tính chất hoá học: (25 phút)

1. Tính bazơ yếu:

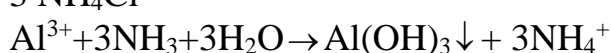
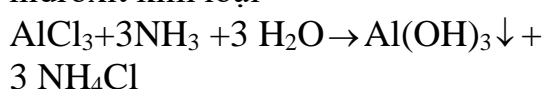
a. Tác dụng với nước:

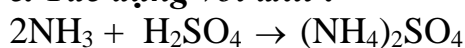
- dd NH₃ là bazơ yếu làm quỳ tím chuyển sang màu xanh

b. Tác dụng với dung dịch muối:

- Dd NH₃ có khả năng làm kết tủa nhiều hidroxit kim loại

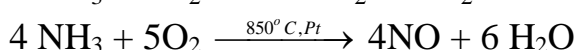
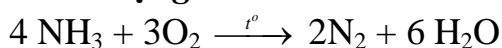
c. Tác dụng với axit :

(không màu) (ko màu) (khói trắng)

2. Tính khử:

a. Tác dụng với oxi:

b. Tác dụng với Clo: sgk

* **Kết luận:** Amoniac có các tính chất hoá học cơ bản:

- Tính bazơ yếu

- Tính khử

4. **Củng cố:** Các em cần nắm được các tính chất hóa học của NH₃.

5. GV hướng dẫn HS về nhà:

- Học lí thuyết;
- Làm các bài tập 1,3, 5, 8 ở trang 37,38 sgk.

Tiết 13 **AMONIAC VÀ MUỐI AMONI (Tiết 2).**

I. MỤC TIÊU:

1. Kiến thức: Biết được:

- Ứng dụng, cách điều chế amoniac trong phòng thí nghiệm và trong công nghiệp

Muối amoni:

- Tính chất vật lí (trạng thái, màu sắc, tính tan).
- Tính chất hoá học (phản ứng với dung dịch kiềm, phản ứng nhiệt phân) và ứng dụng.

2. Kỹ năng

- Quan sát thí nghiệm, rút ra được nhận xét về tính chất của muối amoni.
- Viết được các PTHH dạng phân tử, ion thu gọn minh họa cho tính chất hoá học.
- Phân biệt được muối amoni với một số muối khác bằng phương pháp hóa học.
- Tính % về khối lượng của muối amoni trong hỗn hợp.

3. Thái độ

- Xây dựng thái độ học tập tích cực, chủ động, hợp tác, có kế hoạch
- Kích thích sự hứng thú với bộ môn, phát huy khả năng tư duy của học

4. Phát triển năng lực:

- Phát triển năng lực phát hiện và giải quyết vấn đề
- Phát triển năng lực sáng tạo

II. PHƯƠNG PHÁP:

- Dạy học phát hiện và giải quyết vấn đề
- PPDH đàm thoại phát hiện.

III. CHUẨN BỊ:

GV: +) Hóa chất: NH_4Cl , $\text{Ca}(\text{OH})_2$, $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$, NaOH .

+) Dụng cụ: Đèn cồn, 2 ống nghiệm, kẹp gỗ, giá đựng ống nghiệm, ống nhỏ giọt, lam kính.

HS: Đọc và chuẩn bị bài trước khi đến lớp.

IV. TIẾN TRÌNH DẠY-HỌC:

1. Ổn định tổ chức lớp:

2. Kiểm tra bài cũ: Trình bày tính chất hóa học của NH_3 ? Lấy ví dụ minh họa ?

3. Nội dung:

Hoạt động của GV và HS	Nội dung cần đạt
Hỏi: NH_3 có những ứng dụng gì ? Có vai trò như thế nào trong đời sống	IV. Ứng dụng: (5 phút) NH_3 dùng chủ yếu để sản xuất axit

và trong sản xuất ?

GV: Đặt vấn đề: Trong phòng thí nghiệm và trong công nghiệp NH_3 được điều chế bằng phương pháp nào?

GV: Yêu cầu học sinh nghiên cứu sgk và trả lời:

Hỏi: Thí nghiệm điều chế NH_3 được thực hiện ntn?

Hỏi: NH_3 thu được sau pứ thường có lẫn chất nào?

Hỏi: Làm thế nào thu được NH_3 tinh khiết?

Hỏi: Viết PTHH?

Hs: Trả lời

GV: Yêu cầu học sinh nghiên cứu sgk, tóm tắt quá trình điều chế NH_3 trong công nghiệp.

GV: Yêu cầu học sinh sử dụng nguyên lí Losatolie để làm cho cân bằng dịch chuyển về NH_3 .

HS: Trả lời

GV bổ sung các điều kiện

→ Vận dụng chu trình khép kín để nâng cao hiệu suất phản ứng

Hoạt động 2: Tìm hiểu về muối amoni

GV: Yêu cầu học sinh cho biết khái niệm về muối amoni, lấy 1 số ví dụ về muối amoni.

Hỏi: Yêu cầu hs nghiên cứu sgk, cho biết về trạng thái, màu sắc, tính tan của muối amoni.

Hs: Trả lời

GV: Làm thí nghiệm: Nhỏ vài giọt dd NaOH vào ống nghiệm đựng dung dịch $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ đậm đặc, đun nóng nhẹ.

Đưa giấy quỳ tím ẩm trên miệng ống nghiệm

HS: Quan sát, nhận xét, viết phương trình phản ứng dạng phân tử và ion rút gọn.

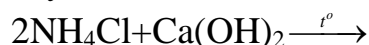
GV bổ sung: *Phản ứng trên dùng để*

HNO_3 , phân đạm, hóa lỏng làm chất làm lạnh trong các thiết bị làm lạnh.

V. Điều chế: (15 phút)

1. Trong PTN:

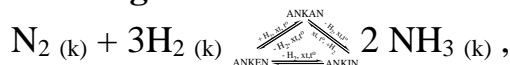
- Đun nóng muối amoni với $\text{Ca}(\text{OH})_2$ hay dd kiềm

- Để làm khô khí, ta cho khí NH_3 có lẫn hơi nước qua bình vôi sống CaO .

- Điều chế nhanh 1 lượng nhỏ khí NH_3 , ta đun nóng dung dịch NH_3 đậm đặc.

2. Trong CN:

$$\Delta H < 0$$

$$t^\circ: 450 - 500^\circ\text{C}$$

$$P: 200 - 300 \text{ atm}$$

Chất xúc tác: Fe được trộn thêm Al_2O_3 , K_2O

B. Muối amoni: (15 phút)

- Muối amoni là chất tinh thể ion gồm cation amoni NH_4^+ và anion gốc axit.

VD: NH_4Cl , $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$, $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$

I. Tính chất vật lý:

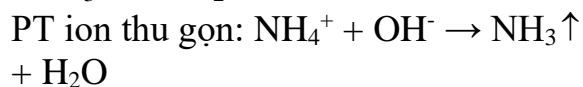
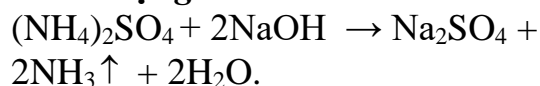
- Tinh thể

- Dễ tan trong nước

- Ion NH_4^+ không màu

II. Tính chất hoá học:

1. Tác dụng với bazơ kiềm:

→ Điều chế NH_3 trong PTN và nhận biết muối amoni.

2. Phản ứng nhiệt phân:

* Muối amoni tạo bởi axit không có tính oxi hoá: $(\text{HCl}, \text{H}_2\text{CO}_3) \rightarrow \text{NH}_3$

<p>điều chế NH_3 và nhận biết muối amoni</p> <p>GV làm TN: Lấy 1 ít bột NH_4Cl cho vào ống nghiệm khô, đun nóng ống nghiệm, đưa tấm kính mỏng vào miệng ống nghiệm</p> <p>HS: Quan sát, mô tả hiện tượng: <i>Chất rắn màu trắng bám vào tấm kính đặt ở phía trên miệng ống nghiệm.</i></p> <p>GV giải thích: <i>Do NH_4Cl bị phân huỷ thành NH_3 (k) và HCl (k). Khi tiếp xúc với tấm kính ở miệng ống nghiệm có t° thấp nên kết hợp với nhau thành tinh thể NH_4Cl.</i></p> <p>HS: Viết PTHH của phản ứng nhiệt phân NH_4Cl; $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$; NH_4HCO_3.</p> <p>GV thông tin: $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$; NH_4HCO_3 ở nhiệt độ thường cũng tự phân huỷ; ở nhiệt độ cao phản ứng xảy ra nhanh hơn</p>	<p>$\text{NH}_4\text{Cl} (\text{r}) \xrightarrow{t^\circ} \text{NH}_3 (\text{k}) + \text{HCl} (\text{k}).$</p> <p>$(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3 (\text{r}) \xrightarrow{t^\circ} \text{NH}_3 (\text{k}) + \text{NH}_4\text{HCO}_3 (\text{r}).$</p> <p>$\text{NH}_4\text{HCO}_3 (\text{r}) \xrightarrow{t^\circ} \text{NH}_3 (\text{k}) + \text{CO}_2 (\text{k}) + \text{H}_2\text{O}$</p> <p>Dùng NH_4HCO_3 để làm xốp bánh (bột nở)</p> <p>* Muối amoni tạo bởi axit có tính oxi hoá: $(\text{HNO}_2, \text{HNO}_3) \rightarrow \text{N}_2, \text{N}_2\text{O}$</p> <p>$\text{NH}_4\text{NO}_2 \xrightarrow{t^\circ} \text{N}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$</p> <p>$\text{NH}_4\text{NO}_3 \xrightarrow{t^\circ} \text{N}_2\text{O} + 2\text{H}_2\text{O}$</p> <p>=> Những p/ư này dùng để điều chế các khí N_2 và N_2O trong phòng thí nghiệm.</p>
--	--

4. Củng cố:

Các em cần nắm được cách điều chế NH_3 ; Tính chất hóa học và cách nhận biết của muối amoni.

5. GV hướng dẫn HS về nhà:

- Học lí thuyết;
- Làm các bài tập ở trang 37,38 sgk.
- Đọc và nghiên cứu bài 9: Axit nitric (I,II,III).

